

Однорідні члени речення

Завдання 1. Вставте пропущені розділові знаки між однорідними членами речення. Поясніть їх. Підкресліть однорідні члени речення відповідно до функції члена речення.

1. Нічний туман наповнював по вінця оболоні повисав над річкою рожев клубочів у високості(В. Др.).
2. А в путі на сміливця чекають і люті морози і голод і вовчі зграї (В. Мал.).
3. Митець думає не тільки розумом але й серцем (О. Довж.).
4. А біля рож аж до призьби закучерявила землю пахуча квасоля й гвоздика (А. Ш.).
5. Лаврін стояв ні живий ні мертвий (Н.-Л.).
6. Низько пливли над землею свинцеві хмари кутали далекі ліси туманом звисали над Десною (О. Десн.)
7. Ждан у відчаї поглянув уперед і тут несподівано для себе побачив і приметений снігом ліс і річкову долину і високий берег, що мрів у надвечірній імлі (В. Мал.).
8. Курін пах землею і мохам і видавався підземельникові горою, що зникає десь високо в тумані (Тют.).
9. Вогонь добирався і до заборол, але вогне після зими дерево не хотіло горіти тліло обвуглювалося (В. Мал.).
10. Але ж Оксана нікому не скаржилася на своє безталання, бо й сама не знала, чого непрохані сльози ні з того ні з сього тремтять на віях (Л. Ян.).
11. Була саме та літня пора, коли після теплих дощів пішла у ріст не тільки картопля й буряки а й лобода та щиріца (І. Сенч.).
12. Лелека одним оком націлився на гриба схопив його підкинув угору і проковтнув (М. Ст.).
13. Марія хоч і зовні була непоказною зате виявилася розумною дотепною дівчиною (Б. Янч.).
14. Вранці стояв густий туман пливли над болотянкою осідав дрібною россою на кетягах перезрілих плодів бузини мастив коричнюваті шапки грибів (Ю. 36.).
15. Гілки волоських горіхів пхались в гущавину з кропиви та будяків. Берізка та хміль обплутували тини та бур'яни.
16. Інколи то тут то там з-за дерев вибухав вогнистий сніп іскор і розсипався в ту ж мить (Ю. См.).
17. В степу подихує духмяний вітерець доносить аж сюди на берег ніжний аромат дозрілого винограду та динь запах пшениці та полину...(Ю. 36.).
18. Над полями скиглив холодний вітер зривав надеревах пожовкле листя і гнав на посічені сльотою стерні (О. Десн.).
19. Оці будяки та сині косарики та собача рож – це все друзі його дитинства (О. Г.).
20. Тільки перед світанком не чути вже ні зітхань ні притишених розмов закоханих ні скрадливих поцілунків (А. Ш.).
21. Не злість чулася в словах Вертухи жальсть (В. Др.).
22. Моя рука ніколи і нікому ні кривди ні біди не принесе! (Павл.).
23. Грав Музикант про сонце в блакитному небі про біленьку хмаринку про сіреньку пташку-жайворонка і про щасливі дитячі очі (Сух.).
24. Лукаш слухав і мріяв і складав ту незнану синьозору пісню (Донч.).
25. Дорога то збігала на гору то стрімко спадала вниз пірнала під віття слалась через гребельки (Ю.Мушкетик).
26. Думки його кружляли і коло стану і коло всього села і коло єдиної хатини (М.Стельмах).
27. А дощі навіжено кроплять і матусю і рідне поле і дорогу і білу картоплю (В. Гун.).
28. Я знав найнижню любов до жінки до сина до сивих своїх батьків до рідної вулиці до будинку, в якому не раз сумував і радів (І. Мурат.).
29. Під час бою козаки вели вогонь з рушниць та пістолів боролися шаблями ножами і навіть кулаками (В. Серг.).
30. Малий не стільки ковтав скільки намагався за тими ковтками приховати схлипування, готове щомиті вирватися назовні (З журн.).
31. Як нам досягти повноти слова, в якому б знову поєдналися і знання і досвід попередніх поколінь і любові віра і надія? (П. Мовч.).
32. Зупинився біля відчиненого вікна навпроти свого купе і зітхнув чи то втомлено чи полегше-тно (К. Мотр.).
33. А він розкладав фотокартки то ще зі шкільних років то з юнацьких студентських то з недалекого минулого... (З газ.).
34. Лагідні рученята тягнуться вбік і вгору ладні весь світ обняти доли моря і гори (Я. Щ.).
35. Все і це повітря і покручені лози і зів'яла трава все це мимохить нагадує їй щасливі хвилини її життя (М. К.).
36. Вона пройшла і зникла десь у сізій млі... І ніби з нею все пройшло весна бажання і утіхи і вся краса життя й землі (Олесь).
37. Одвічні проблеми буття життя і смерть мрія і дійсність світло і морок біле і чорне ось призма творчості письменника і художника (Журн.).
38. Густо літає в повітрі сніжок білий лапастий легенький тихо несміло вкриває садок липне до вікон стареньких.
39. Ніч купала в Пслі свої зорі, мов пустотливі маленькі жовті качата, плавали вони на воді пірнали в глибіню з'являлися на поверхні знову (Цюпа).
40. Жнива для селянина це все статок у господарстві затишок у родині щаслива пісня й веселе свято (В. Ск.).
41. З маком робили різноманітні печива як-от книші струделі коржі пироги вареники (В. Ск.).
42. Людей в ньому ніколи не видно ні вдень ні вночі ні звечора ні зранку (О. Сиз.).
43. З півночі заходу і півдня розкинулися безмежні степи, вкриті буйними весняними травами ковилою буркуном будяками (В. Мал.).
44. Усе це і її одяг і обличчя і руки ніби відтінялися біленькою хусткою в синю крапочку, зав'язаною під підбороддям (О. Сиз.).
45. Він упивався мальовничими краєвидами голубим простором Волги, безмежним привіллям степу, над яким застигло прозоро-сине марево, ніжною блакиттю неба (М. Н.).
46. Неспокій рух і боротьбу я бачив скрізь в дубовій і вербовій корі в старих пенях в болотній воді на поколупаних стінах (О. Довж.).
47. Ні сльози ні благання ніщо не вплинуло на Трохима Паливоду (А. Ш.).
48. Міни всюди і на поверхні ріки і в глибині (В. Логв.).
49. Все це наче було і ніч і цей кін і мерехтливий вогник все наче повторювалось (В. Ш.).
50. Кушова рослина порічки аґрус розпросторилося розширилося, мішаючись з глухою і жалкою кропивою (Панас Мирний).
51. Ні голубого неба, ні димчастих лісів на горизонті, ні картинних вітряків на сільському вигоні — нічого я не бачив (З тв. М.Хвильового).
52. Усе і луки і ліси під пензлем осені барвисто, немов шедеври пейзажиста, горить на виставці краси. (І. Гнатюк).

Вправа 2. Випишіть спочатку сполучення з однорідними означеннями, а потім - з неоднорідними. Обґрунтуйте свою думку. Поставте, де потрібно, між ними коми.

Розкішний яблуневий сад, синє рожеве фіалкове цвітіння; рівний залитий сонцем степ; красива маленька дівчинка, тихий спокійний характер, високий дитячий голос, ніжний приємний голос; нагріті сонцем стиглі суниці; осінній теплий ранок, молоді високі дуби, чиста прохолодна вода, високі цегляні стовпи, гірка не знана ще туга, чорний закіптюжений від сажі димар, урочиста народна пісня, знаний молодий поет, широкі блакитні очі, великий бузковий куш, скромна струнка дівчинка, засмаглий на сонці темношкірий юнак, грізна громадянська війна, очищена смачна вода, довгий літній день, високий темношкірий юнак, згаслі безсилі вогні, жовті добре вистругані дошки; чиста морська вода, величезна скляна будівля, широкий багряний лист.

Вправа 3. Підкресліть однорідні означення однією лінією, а неоднорідні - двома. Поставте розділові знаки між однорідними означеннями.

- 1.Тепла липнева ніч пролітає садками, посадками, скиртами в полях (О. Гончар).
2. Абрикоса цвіте, промениста натхненна крилата... (О. Головок).
3. У верхній Хортиці стоїть і досі могутній запорозький дуб, про який існує чимало переказів та легенд (І. Шаповал).
4. Небо вкрили дрібні білі хмари (Я. Гримайло).
5. Ріка була схожа на бурхливу бунтівливу душу гір (Є. Гуцало).
6. Ясні охоплені багрянцем гори стояли до самого небокраю (О. Гончар).
7. Червоні язики виривалися з горна, лизали сіру потріскану глину печі (Ю. Мушкетик).
8. В густім зеленім березовім гаю над Дністром весело щебетали пташки (І. Франко).
9. Займався пишний січневий ранок (М. Коцюбинський).
10. Люблю я бистрину життя прозору поривну глибоку (Д. Павличко).
11. За шкільними партами схилились чорняві біляві русьві голівки (І. Цюпа).
12. В море впало кілька здорових важких крапель дощу (І. Нечуй-Левицький).
13. Ніч розкинула над селом своє темне всипане зорями шатро (І. Цюпа).
14. Падали на пісок сині зелені жовті жовтогарячі кружала світу (Панас Мирний).
15. З очеретів чуто голос сопліки ніжний кучерявий

(Леся Українка). 1. Був погожий золотистий жовтневий ранок (Ю. Збанацький). 2. Весна квітчає буйні коси і вируша в далеку путь (Л. Дмитерко). 3. Я з дитинства люблю теплі лагідні вересневі дні (І. Цюпа). 4. Тепла липнева ніч пролітає садками посадками ширтами в полях (О. Гончар). 5. Холодні осінні тумани клубочаться вгорі та спускають на землю розкішні мокрі коси (М. Коцюбинський). 6. На високих жовтогарячих шпильястих тополях іскрилося осіннє сонце (Я. Баш). 7. Осінній терпкий вітерець бавиться різноколірними кружальцями вибагливо встеляє ними асфальт доріжок (Б. Волинець).

Завдання 4. У наведених реченнях визначте однорідні й неоднорідні означення, розставте пропущені розділові знаки.

1. З кленового пагона зірвався широкий жовтий лист.
2. Верхній шар чорнозему змінився твердою віками спресованою глиною.
3. У хаті стояв густий передсвітанковий морок.
4. Величезна скляна будівля виросла перед нашими очима.
5. Сократ говорив рівним спокійним голосом.
6. Надворі пахне молодим осокорячим листям.
7. Сині зеленкуваті фіолетові присмерки спадають степом.
8. Під осінніми високими зорями затихають оселі.
9. Сльози радості збігають по чисто виголених худих щоках.
10. А мати жде і поглядом далеким шукає битий посивілий шлях.
11. Холодне молоде срібло сонця пізньої осені розлите по землі.
12. Вже здалеку бачу маленьку білу постать на обніжку.
13. У садках темніли купи вишень та стриміли здорові старі дики груші.
14. Водив той загін якийсь славетний генерал чорновусий стрункий завзятий.
15. Ніч розкинула над селом своє темне, всипане зорями шатро.
16. Лупиться під палаючим сонцем старенький вимитий дощами дах.
17. У голосі твоїм бринять людяні теплі співчутливі нотки.
18. Під хатою цвітуть просвічені сонцем високі рожі.
19. Тінь сягала аж на дальні вкриті молоденькою зеленню кручі.
20. Ліворуч на стіні чорніли ковані двері угорі високий критий залізом дах.
21. Падали на пісок сині зелені жовті жовтогарячі кружала світу (Панас Мирний).
22. З очеретів чутно голос сопілки, ніжний кучерявий (Леся Українка).
23. Займався пишний січневий ранок (М. Коцюбинський).
24. Небо вкрили дрібні білі хмари (Я. Гримайло).
25. Вглядався я в простори сині зелені сиво-золоті. (М. Доленго).
26. Тепла липнева ніч пролітає садками, посадками, ширтами в полях (О. Гончар).
27. Настала ніч, довга беззоряна глуха (О. Г.). Абрикоса цвіте, промениста натхненна крилата... (О. Головка).
28. У верхній Хортиці стоїть і досі могутній запорозький дуб, про який існує чимало переказів та легенд (Л. Шаповал).
29. Ріка була схожа на бурхливу бунтівничу душу гір (Є. Гуцало).
30. Вузька польова дорога одразу за селом пірнає в ранковий розлив туману і зникає десь у гущавині трав та верболозів... (Д. Прилюк).
31. Ясні охоплені багрянцем гори стояли до самого небокраю (О. Гончар).
32. Над мором зводилися небеса; їх прикрашали зірки, безмежно високі таємничі й незрозумілі (І. Сенч.).
33. Першим теплим весіннім ранком з Лощманської Кам'янки вниз по Дніпру рушив довгий караван плотів (Я. Б.).
34. У мене на грудях висів маленький позолочений хрестик подарунок матері, коли виряджала мене колись до війська (Г. Косинка).
35. Глухе далеке виття собак замкнуло мої думки на порозі нашої низької, мов та печериця під горою, хати (Г. Косинка).
36. Густа обважніла від роси тиша оповила долину, довколишні краєвиди і ревно береже спокій луків (Д. Прилюк).

Завдання 4. Виконайте тестові завдання.

1. Ускладнено однорідними членами речення
А І ключ журавлиний пливе в безконечність, і тиша над ним повисає щемка.
Б Давно за північ, та не можу спати.
В Підуть дощі, а там і сніг нагряне.
Г Тут мене з дитинства пам'ятають і зустрічають радо земляки.
2. Ускладнено однорідними членами речення
А Картини мовчать, та мовчанням говорять багато.
Б Сонце спить, та не спить материнська ласка.
В Слова ласкаві, та думки лукаві.
Г Багато ума, та в кишені нема.
3. Між однорідними членами треба ставити кому в реченні (розділові знаки пропущено)
А І поки світ не буде в ньому згину великій вірі в розум і людину.
Б Тільки дерева похмурі та голі на вітрі ламають в розпачі віти.
В Страшно хижо дико виють в безлюдній Прип'яті вовки.
Г Я повертався ні мертвий ні живий.
4. Між однорідними членами НЕ ТРЕБА ставити коми в реченні (розділові знаки пропущено)
А Слизняк не виросте ні лебедем ані орлом.
Б Марко відповів ні в тин ні у ворота.
В Не схотіла душа бунтівна ні тепла ні смачного пшона.
Г Я був у власному житті і машиніст і пасажир.
5. Перед виділеним сполучником НЕ ТРЕБА ставити коми в реченні (розділові знаки пропущено)
А Ні революцій ані війн не відвернути не спинити.
Б Якийсь там гетьман чи отаман закопав нечувані скарби.
В Даруй же людям слово невмируще і не жалі ні світла ні тепла.
Г На озері туман то лежить пеленою то хвилює од вітру.

6. Між однорідними членами НЕ ТРЕБА ставити коми в реченні (розділові знаки пропущено)
А Гляди ж щоб ніхто не знав ні сич ні сова.
Б Ні земля ні скелі не нагадували вже про бурю.
В Таке зробив ні собі ні людям.
Г Мерехтять на жовтих травах іній на гілках ні листя ні плодів.
7. Між однорідними членами НЕ ТРЕБА ставити коми в реченні (розділові знаки пропущено)
А Вечір приліг на зелені отави руки в траві розметав.
Б Холодом повіяло. Настали непривітні і короткі дні.
В В'ється стежка тоне у житах пахне далеч небом полянами.
Г У дерев сьогодні срібне свято сонце синь січнева сивина.
8. Між однорідними членами треба ставити кому в реченні (розділові знаки пропущено)
А Перемагай труднощі розумом а небезпеку досвідом!
Б Він розгублено відповів ні в тин ні в ворота.
В Хто ти мрія чи сон?
Г В одне впадають море Славутич і Дунай.
9. Тире між однорідними членами треба поставити в реченні (розділові знаки пропущено)
А Синьо-синьо тумани повилися огорнули зелені сади.
Б В порожніх селах вітер квилить тополі гне і лози хилить.
В Прошу у долі не спокою святої волі за життя.
Г Опадає жовте листя в барвах міняється й кружля.
10. Тире між однорідними членами треба поставити в реченні (розділові знаки пропущено)
А Збираються німфи в коло сплітають вінки собі з місячних лілій.
Б Силою не хвались краще трудись.
В Надії були та потроху розтали у сірій імлі.
Г Поет належить людству і землі

Завдання 6. Відредагуйте речення.

1. Хлопець любив жартувати, а також танці.
2. Він зацікавився і полюбив майбутню професію.
3. Бібліотека надає не лише художню літературу, а й проводить зустрічі з письменниками.
4. Заняття проводили досвідчені юристи, медики, батьки.
5. Їм хотілося прожити без війни і взаєморозуміння.
6. Ми цінуємо й пишаємося своїми батьками.
7. На моєму утриманні свекор, корова, двоє дітей.
8. З темряви налинули тихі мрії і про товариство, і вільне життя.
9. У магазин завезли шкарпетки, штани, спідниці, промислові товари.
10. Мешканці вимагали ліквідації неполадок і щоб відремонтували приміщення.
11. Не так від роботи, як внутрішнього хвилювання дівчина почувалась втомленою
12. Майстри не лише створюють з лози кошики, а й меблі.
13. Додатковий матеріал я не тільки брав з літератури, але й газет і журналів.
14. Життя кріпаків змальовано у творах багатьох письменників-класиків: Шевченко, П.Мирний, Франко, Коцюбинський.
15. Улітку ми не тільки побували у Львові, але й Нагуєвичях.
16. Я дивився і на людей, і на трамваї, і поодинокі автобуси.
17. У творі я хотів розповісти про наших славних предків і чого вчать їхні подвиги.
18. Навесні можна почути в лісі, як лопаються бруньки і радісний спів пташок.
19. Читаємо і захоплюємося вашою газетою.
20. Улян вічно щось майстрував на подвір'ї або хаті.
21. Наш учитель організував і керував гуртком.
22. Наталка шанує, піклується й допомагає своїй матері.
23. У "Лісовій пісні" діють і люди, і Мавка, і різні міфологічні істоти.
24. На вулицях, площах і парках сьогодні було особливо людно.
25. Ми придбали підручники з різних дисциплін: українська мова, хімія, фізика.
26. Діти любили і турбувалися про своїх батьків.
27. Склалося враження, що плете він свої кошики не стільки для ярмарку, скільки власної втіхи.
28. Нам читають лекції з таких дисциплін: основи журналістики, теорія і практика перекладу.